

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : แนวทางการบริหารจัดการและการเตรียมกำลังทางทหารสนับสนุนการปฏิบัติการช่วยเหลือ
ด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย ตามบริบทประชาคมการเมืองและความมั่นคง
อาเซียน

โดย : นาวาเอก ปิรันธน์ อ่ำสำอางค์

สาขาวิชา : การปฏิบัติการร่วมระหว่างฝ่ายทหารและพลเรือน

อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัย : นาวาเอก

(ยุทธนพงษ์ นพกุลสถิตย์)

กรกฎาคม ๒๕๖๔

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาปัญหาข้อขัดข้องในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทา
ภัยพิบัติและแนวโน้มรูปแบบของภัยพิบัติทั้งทางบกและทางทะเล ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับ ทฤษฎี หลักการ ข้อกฎหมาย องค์กรความรู้ และขีดความสามารถของกองทัพไทย
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบรรเทาภัยพิบัติและการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการเตรียมกำลังและการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในมิติของการช่วยเหลือ
ด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติทางทหารในการสนับสนุนประชาคมอาเซียน วิธีการวิจัย
เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูล (Context Analysis)
รวมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผลการศึกษา ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ถือเป็นภัยคุกคามร่วมกันของประชาคม
อาเซียน หรือ **Common Threat** จึงควรกำหนดแนวทางการเตรียมกำลังและการบริหารจัดการ
ในลักษณะของกองกำลังเฉพาะกิจช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ พร้อม
กับการพัฒนากลไกของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพให้สามารถลดความเสียหายจากภัยพิบัติ และ
ร่วมกันตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยกำหนดกรอบความร่วมมือและการจัดตั้งกลไกด้านการจัดการภัย
พิบัติของประเทศไทย ให้ครบวงจรของการบริหารจัดการภัยพิบัติ และสอดคล้องกับอาเซียน
ครอบคลุมตั้งแต่ ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หลังเกิดภัย และความร่วมมือด้านต่าง ๆ ด้านวิชาการ

ด้านการวิจัย โดย**ในขั้นก่อนเกิดภัย** การกำหนดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ การเฝ้าระวังการแจ้งเตือนภัย การป้องกัน และการเตรียมความพร้อม **ในขณะที่เกิดภัย** การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาทุกข์ **ภายหลังเกิดภัย** ได้แก่ การบูรณะฟื้นฟู และการสร้าง**ความร่วมมือ** ทั้งทางด้านวิชาการ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถ โดยการบูรณาการขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ของเหล่าทัพ หน่วยงานราชการอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และพลเรือน เพื่อรองรับภัยพิบัติที่ต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ดังนั้นในภาวะปกติจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการในภาพรวม และ**หน่วยงานที่เป็นศูนย์การเรียนรู้** ในการพัฒนาองค์ความรู้ ขีดความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือน ในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องฝึกการทำงานเป็นร่วมกันเป็นทีม (TEAM THAILAND) และมุ่งสู่มาตรฐานสากล เช่น International Search and Rescue Advisory Group (INSARAG) และกำหนดให้มีการจัดการฝึกร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนภายในประเทศ และการฝึกกับมิตรประเทศโดยเฉพาะกลุ่มอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานร่วมกันในนามอาเซียน ทั้งนี้การจำกัดกำลังไปช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติได้อย่างทันท่วงทีจะเป็นการช่วยรักษาชีวิตผู้ประสบภัย ลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึง แสดงออกถึงมิตรไมตรี ความมีน้ำใจและความจริงใจต่อกัน ทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน

คำสำคัญ : การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ ภัยพิบัติ กองกำลังเฉพาะกิจ